

Emnekode : PS-101
Kandidatnr. : 8866
Dato : 24/11/11
Ark nr. : 1 av 28

Oppgave 1

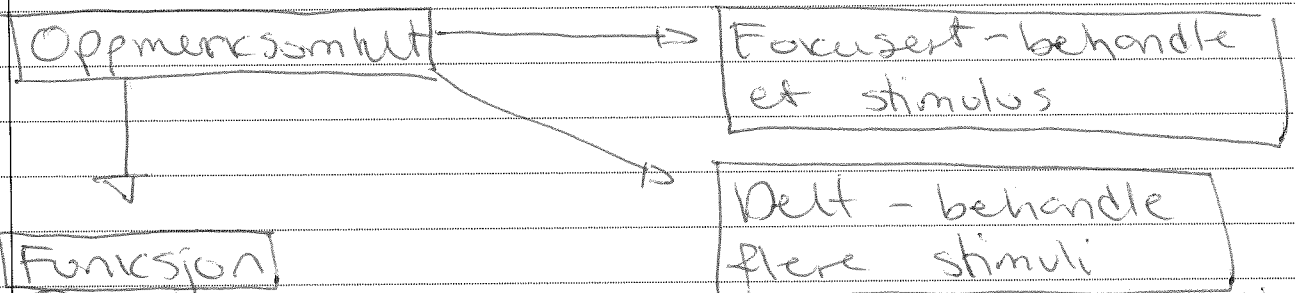
I denne oppgaven skal jeg beskrive persepsjonsprosessen, og gi eksempler på perseptuell organisering. Jeg vil og forklare at meningen og konteksten er viktig. Feilkilder er og verdt å nevne.

Persepsjon er noe som foregår overalt til enhver tid. Noen ganger er det mer fremtredende - som for eksempel i et jobbintervju. Det er en inntrykkdannelse som skjer. Men persepsjonen brukes vi også til å skape mening og helhet i andre ting, nemlig ting/objekt. Vi må kunne de ulike symbolene i trafikken (grønt/rødt lys), hvis ikke vil det gå galt, og man krasjer ~~person~~. Person-persepsjon vil si at vi tolker personer på ulike måter. Interpersonlig persepsjon er noe som skjer mellom to personer, vi ser hvordan de forholder seg til hverandre. Sosial persepsjon handler om sosiale samspill/situasjoner. Er det god eller dårlig atmosfære/stemming i rommet?

Oppmerksomheten hjelper oss til å holde en oversikt, og til å forholde oss til omgivelsene på en hensiktsmessig måte.

Det vil jeg vise med en figur:
Vi ser her at oppmerksomheten har
viktige funksjoner

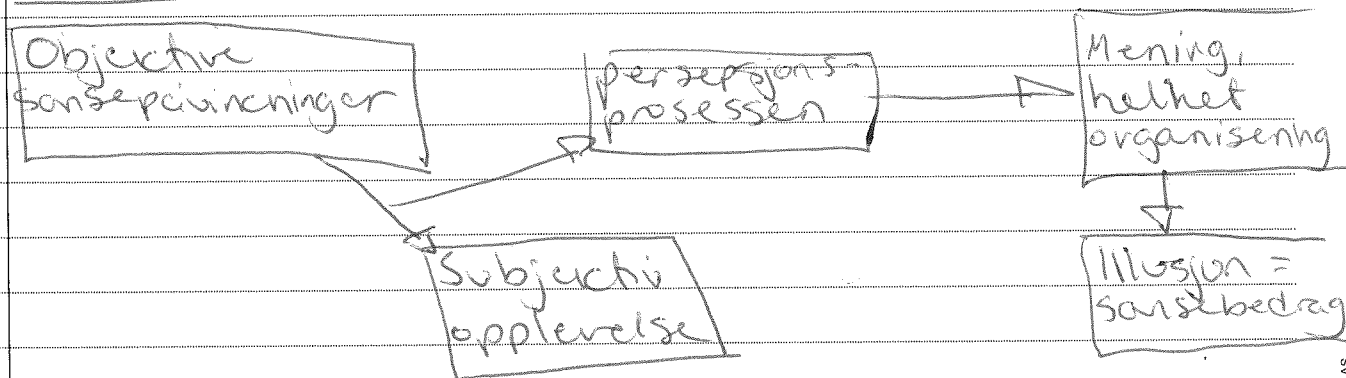

Funksjon

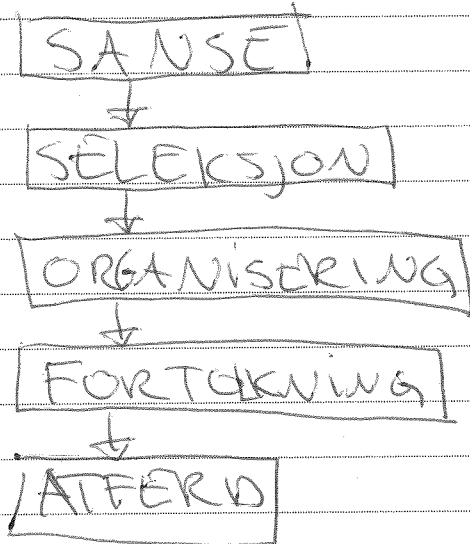
- 1) Hindre at senseinntrykkene ikke fører til at tankevirksomheten blir overbelastet.
- 2) Hindre at det oppstår konflikt mellom de ulike senseinntrykkene
- 3) Tilpasse reaksjonene/latterden til senseinntrykkene

Persepsjonsprosessen: vi får stadig objektive inntrykk som blir til subjektive opplevelser.

FIGUR:

Jeg skal forklare illusjonen senere i oppgaven. Nå skal jeg forklare persepsjonsprosessen steg for steg.

Først sanser vi noe. Hva vi blir oppmerksom på, og hva vi persepturer kommer an på flere ting.

Seleksjon foregår både indre og ytre. Det har betydning for hva som fanger oppmerksomheten.

Indre seleksjon:

- Kunnskaper - vi må ha kunnskap om noe for å kunne tolke det.
- Verdier/menneskesyn → er avhengige av hva som fanger oppmerksomheten.
- Erfaringer → hva vi har opplevd før
- Motiver → styrer i stor grad vår atferd
- Følelser → vi skygger unna situasjoner som kan true vårt ego, personer vi ser som er store følelsesmessig belastet
- Dagstørn
- Forventning - vi legger fortare merke til det vi forventer å se, det som passer inn i vår virkelighetsoppfatning

Emnekode : PS-101
Kandidatnr. : 8866
Dato : 24/11-11
Ark nr. : 4 av 28

Interesser → vi blir mer oppmerksomme for ting vi interesser oss for. To som går i gata kan legge merke til helt forskjellige ting. En stopper for å se på klær. Mens en annen ser en kul mobiltelefon.

Tre seleksjon: "alarmfunksjoner i hjernen"

Intensitet: Det vil si at et svært lys fanger fortare vår oppmerksomhet en et svært lys.

Kontrast: Et menneskeansikt for eksempel. Vi legger først merke til øyne, så nese deretter munn, altså kontrastene i ansiktet.

Størrelse: Hvis noe er stort fanger det lett vår oppmerksomhet.

Bewegelse: Biler som kjører må vi ta hensyn til.

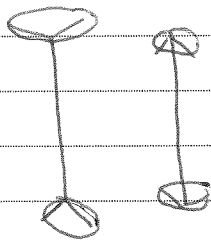
Organisere må vi gjøre for å skape helhet og mening i de sanserinntrykkene vi får, hvis ulla vil det for oppstå kaos.

Vi har tre organiseringsmetoder: perseptuell konstans, figur/bakgrunn og gestaltprinsippene.

① Perseptuell konstans:

Perseptuell illusjon: skaper forvirring, og kan manipulere noe vi allerede har lært.

= Illusjon (sensebedrog)

Hvilken linje er lengst? Like lange...

Formkonstans: en kopp vil se ut som en kopp uansett hvilken retning vi ser den fra.

Størrelseskonstans: Når vi ser et menneske langt ifra vil vi uansett tolke det som et menneske.

Fargekonstans: Hvis det er svart mønt vil vi fortsatt si gull fargen forsegling ting har (gress osv)

Lokaliseringkonstans: Når vi kjører bil vil vi hele tiden tilpasse oss hvor vi befinner oss, og lokalisere.

② Figur/bakgrunn: Figuren vil være det som trekker oppmerksomheten, mens bakgrunnen blir noe mer diffus.

Emnekode : PS-101
Kandidatnr. : 8866
Dato : 24/11-11
Ark nr. : 6 av 28

Et eksempel er at en lege på et sykehus vil være figuren, mens det som skjer rundt blir bakgrunn. Legen er perceptuelt dominerende. (fremtredende)

③ Gestaltprinsippene - summen av helheten er mer enn de enkelte delene.

Likhet - vi organiserer slik at det oppstår orden. Vi skiller for eksempel X fra O når disse fremtrer i et mønster.

Næhet - (To mat Tom at Tomat.)
Vi ser at ordene blir forskjellige når de står nærmere enn når de står fra hverandre. Vi søker sammenheng.

Kompletthet - vi søker å fylle tomrom.
Eks:

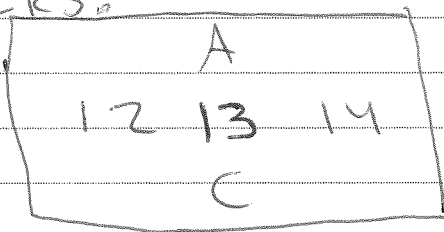
Kontinuitet - et mønster som følger samme retning ser ut til å komme fra/høre til samme modell.

Det er viktig å nevne at når en sensepavingning oppstår må vi ta hensyn til hvilken kontekst det oppstår i.

Hvis vi for eksempel ser en person svette på et treningstudio vil vi oppfatte det som fysisk anstrengelse. Hvis en person svetter før det skal holde en tale vil vi tolke det som nervøsitet.

Eks:

Feilkilder i persepsjon:

- Førsteinntrykket: denne må vi være skeptisk til, siden førsteinntrykket ofte kan være feil.
- Analogislutninger: vi trekker slutninger på bakgrunn av erfaringer.
- Kategorisering: Vi deler inn verden i "oss" og "dem". Dette kan føre til fordommer og stereotyper.
- Halo-effekten: Det betyr at hvis vi først observerer en person utføre en positiv handling eller negativ, vil dette skape gjensinn i tolkningene våre til resten av handlingene personen utfører.
- Attribusjon - vi tillegger årsaksforklaringer til det en person gjør. Dette kan være feil årsaksforklaringer (kommer mer tilbake til dette i en senere oppgave) Attribusjon er persepsjonens forberedende arm.

Emnekode : PS-101
Kandidatnr. : 8866
Dato : 24/11-11
Ark nr. : 8 av 28

Øynene styrer store deler av vår persepsjon, altså synet. Deretter hørsel, og til slutt lukt, smak, berøring osv.

Som vi har sett ut fra denne oppgaven er persepsjon ~~en~~ noe som foregår overalt. Organisering av disse er utrolig viktig for at vi skal kunne fungere i omgivelsene våre. Hadde vi ikke hatt denne organiseringen av sense inntrykkene ville det oppstått kaos i tankevernsområdet.

Persepsjonsprosessen viser at vi er alle mennesker forskjellige, tolker ting forskjellig, og derfor vil vi også handle på forskjellige måter.

Oppgave 2

I denne oppgaven skal jeg forklare Freuds psykodynamiske modell, og drøfte hvordan dynamikken kan utvikle angst.

Freud er utdannet lege. Han var svært opptatt av det som ligger i underbevisstheten og det ubevisste. Det ubevisste er det som ikke ligger fremme i vår bevissthet. Vi vet ikke at det ligger der, men det kan styre oss i dagliglivet i stor grad. Det vil si at Freud påstod at vi ikke har stor grad av fri vilje. Han hadde et pessimistisk menneskesyn og kvinnesyn. Han la vekt på det deterministiske som vil si at opprøstene (barnecrøene) er avgjørende for utviklingen til et menneske. Fortiden vil alltid innhele deg. Han hevdet at hvis et menneske hadde flere traumatiske opplevelser, opprøstene ville dette føre til en dårlig utvikling, og prege individet resten av livet.

Freud brukte den frie assosiasjonsmetoden som gikk ut på at pasienten snakket fritt om det som fant dem inn, og Freud ville da følge det som pasienten sa, og systematisere det.

Emnekode : PS-101
Kandidatnr. : 8866
Dato : 24/11-11
Ark nr. : 10 av 28

På denne måten hevdet Freud at man kunne finne frem til det som lå i det ubevisste, og bringe det opp til bevissheten igjen slik at personen kunne finne løsninger på problemet.

Freud hevdet at personligheten består av tre ulike strukturer som påvirker hverandre. ID (detet), EGO (jeget) og SUPEREGO (overjeget).

ID vil si det mest primitive. Drifter, ønsker og behov som skal tilfredstilles. ID har ingen virkelighetsans, og klarer ikke skille mellom fantasi og virkelighet. ID vurderer heller ikke konsekvensene av sine handlinger. ID er den funksjonen som finnes i et spedbarn, og kalles primær-prosessen. Barnet gråter hvis det ikke har fått tilfredsstilt et behov, og tar ikke hensyn til konsekvenser.

EGO fungerer som en rasjonell og logisk formidler mellom ID og superego. Denne kommer til syne når barnet forstår at det er ikke alle behov, ønsker og drifter som kan tilfredstilles, og at noen behov må vente. EGO har en realitetsans, og virkelighetsoppfatning. EGO vurderer konsekvensene av sine handlinger. Barnet forstår at det må forholde seg til visse

Emnekode : PS-101
Kandidatnr. : 8866
Dato : 24/11-11
Ark nr. : 11 av 28

regler som det for fortalt fra foreldrene sine. Disse vil ettervert bli internalisert i barnet, dette kalles for sekundærprosessen

SUPEREGO er den dømmende delen av personligheten vår. Den gir oss dærlig samvittighet. Superego består av de internaliserte reglene man har fått fra foreldrenes og omgivelsenes reaksjoner på dens (barnets) atferd.

Jeg vil raskest beskrive de psykoeksuelle stadier til Freud for å vise hvor de ulike strukturene oppstår.

Det orale stadiet (0-18 måneder) - her er munnen det sentrale for personlighetsutviklingen. Man får mat fra brystet til mor, og bruker munnen til å forvise på ting rundt i omgivelsene. Denne tilfredsstillelsen sammenligner Freud med seksuell glede. Barnet opplever at det ikke selv kan kontrollere omgivelsene. Mor og far er ansvarlig for matting, legging osv. Hvorvidt foreldrene tar vare på barnet, og det opplever en tillit til omgivelsene vil være viktig for utviklingen. Nærhet og trygghet er viktig. ID er her i funksjon.

Emnekode : PS-101
Kandidatnr. : 8866
Dato : 24/11-11
Ark nr. : 12 av 28

Det anale stadiet (18-24 måneder). Analaipningen er her det kjønnsorganet som har betydning for personlighetsutviklingen. Her opplever barnet at det kan kontrollere anfallstoffer. Det merker også at det kan mor og far glade eller oppgitte osv (Choker tilbake anfallstoffer).

Det fallisise stadiet (3-6 år): Her grunnlegges og etableres Superego. Barnet vil bevisst på kjønnsorganene, og at menn og kvinner er forskjellige på dette området. Barnet vil ofte søke nærmere den av foreldrene med motsatt kjønn, og en konflikt med den andre (Ødiposkonflikten). Barnet merker at det finnes visse regler man må følge. Rollefigurer, identifikasjon er viktige stikkord for denne fasen.

Latenstadiet (6-12 år) - Superego etableres ytterligere. Ingen spesielle kjønnsorganer er sentrale for utviklingen. Denne fasen er preget av rydghet. Skolealderen står sentralt.

Det genitale stadiet (12-). Her står kjønnsorganene igjen sentralt for utviklingen. Barnet blir oppmerksom på seksual tilfredsstillelse. Den utviseende periode hvor jakten på hverandre starter.

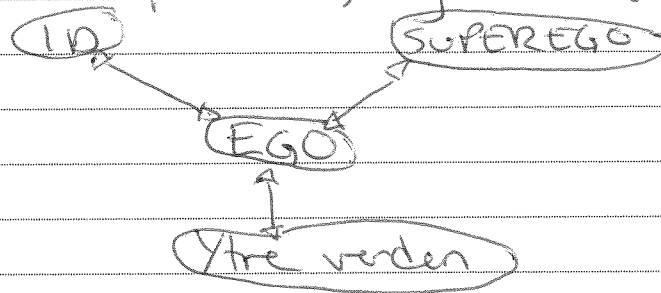
Vi ser her hvor stor vekt Freud legger på oppveksten, og senere utvikling. Superego dannes i det fallisise stadiet (3-6 år).

Emnekode : PS-101
Kandidatnr. : 8866
Dato : 24/11-11
Ark nr. : 13 av 28

Angsten kan oppstå hvis barnet har fått altfor strenge regler fra foreldrene, samtidig som det innser at noen behov faktisk må tilfredstilles. Det oppstår store spenninger mellom strukturen ID, ego og superego. Barnet får skyldfølelse hvis det har brutt noen regler, og får angst fordi den er redd for å miste foreldrenes kjærlighet. Altfor strenge regler fra foreldrene kan føre til en hemmende og tilbaketrukkende atferd. På en annen side kan man utvikle en kriminell atferd hvis man ikke har fått gode nok internaliserte regler for rett og galt.

Dynamikken mellom de tre strukturene er altså avgjørende, og Ego må stå som en rasjonell formidler mellom driftene og behovene fra ID, og moralen fra superego.

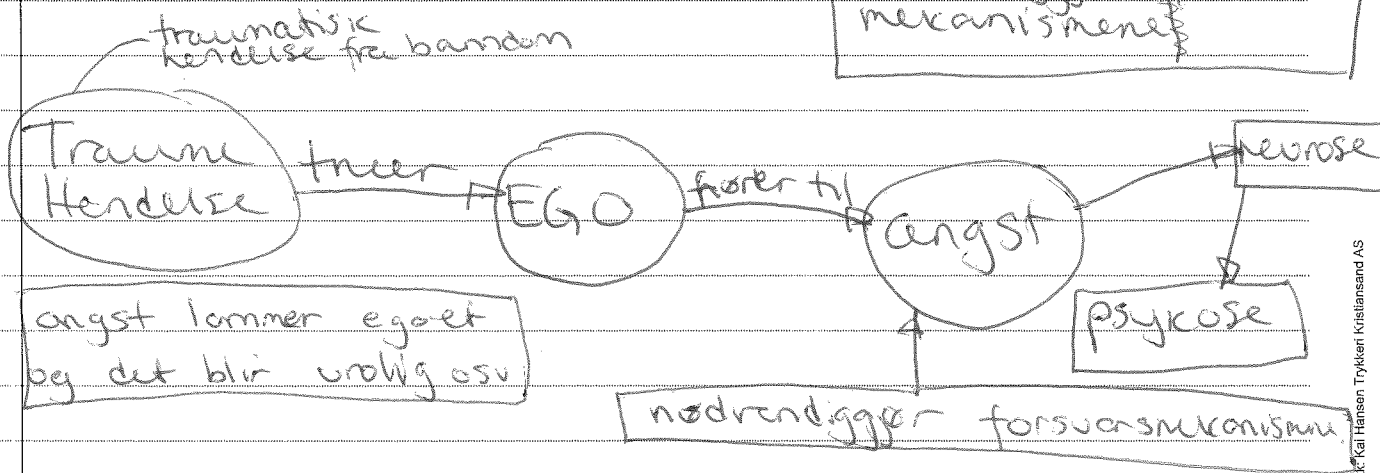
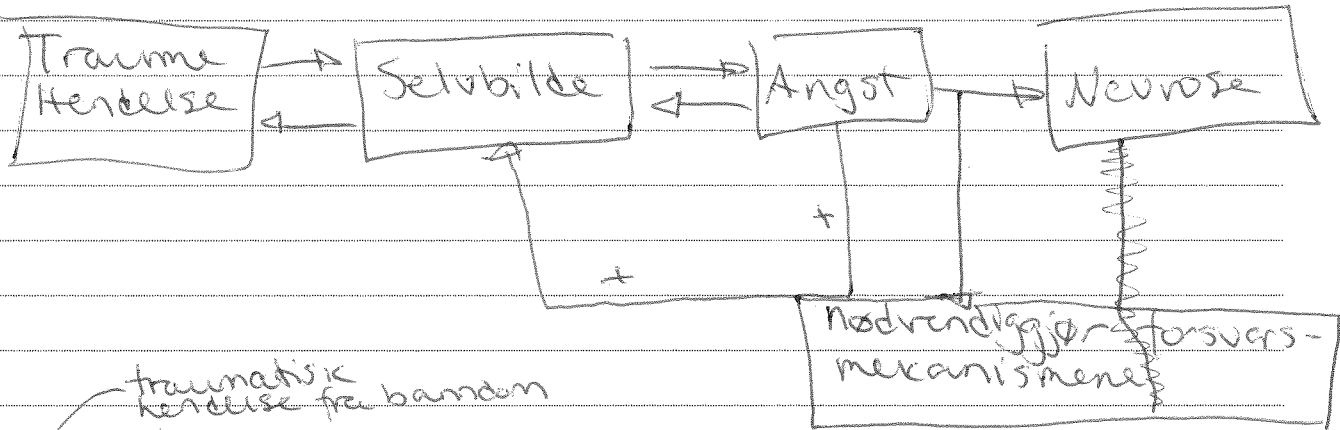

Når angsten oppstår på grunn av de store spenningene som kommer av at ID, og SUPEREGO kjemper om å få plass i personligheten og uteligger selvforståelsen, kommer forsvarsmekanismene inn for å hindre dette. De er særdeles viktige for at selvforståelsen vår ikke skal bli utelagt. De oppstår altså

når vårt ego er truet. Forsvarsmekanismer kan også føre til at vi unngår å for eksempel skape relasjoner hvis vi bruker dem altfor mye. Derfor er det svært viktig med hensiktsmessig bruk, slik at de ikke virker hemmende på atferden vår. Et eksempel på en forsvarsmekanisme er fortregning, det vil si at man fortrenger noe inn til det ubevisste. Her må man være oppmerksom på at det man fortrenger kan fortsatt kontrollere oss på ulike måter, selv om det ikke ligger i bevisstheten.

Her er to modeller som viser hvordan angst kan oppstå:

Emnekode : PS-101
Kandidatnr. : 8866
Dato : 24/11-11
Ark nr. : 15 av 28

Hvis forsvarsmekanismene ikke klarer å redusere angst kan det føre til nevrose (gjemmer seg bort, trekker seg tilbake), eller i verste fall psykose, som krever behandling.

Ulite forsvarsmekanismer er: benektning, rasjonalisering, regresjon, forlegning.

Ut fra denne oppgaven ser vi at oppvekst, traumatisk hendelse er sentrale når vi opplever angst. Spenningene og dynamikken mellom de ulike strukturer er avgjørende for om vi utvikler angst. Vi trenger et sterkt ego for å kunne stå imot fristelse fra ID, og en logisk tenkning for å tilpasse begrensningene fra superego virkeligheten.

Emnekode : PS-101
Kandidatnr. : 8866
Dato : 24/11-11
Ark nr. : 16 av 28

Oppgave 5

I denne oppgaven skal jeg gjøre rede for attribusjon, og drøfte hvordan det vinner inn på vår oppfatning av andre mennesker.

Som jeg sa i oppgave 1 er attribusjon persepsjonens forlengede arm. Attribusjon kan altså være en feilkilde i persepsjonen vår.

Vi mennesker er flinke til å tillegge mennesker årsaker. Som oftest vil oftest vil vi attribuere til personen (at det er personen som er årsaken til at en handling skjedde). Sjeldnere attribuerer vi ut fra forhold ved situasjonen.

Det vi som oftest attribuerer om er mystiske / dramatiske handlinger, katastrofer / ulykker eller personlige kriser. Vi mennesker har et behov for å gi det som skjer en mening, da er det lettere å konkludere med at det var personen som er årsak til hendelsen. På denne måten slipper vi å bekymre oss over hva det var med situasjonen som førte til at det skjedde. Da kan vi oppleve redsel og frykt for at det samme kan skje med oss. (fers å opptre/handle på en måte som krasjer med vårt verdisyn → Milgrams lydighetsspenning).

Emnekode : PS-101
Kandidatnr. : 8866
Dato : 24/11-11
Ark nr. : 17 av 28

Om vi attribuerer ut fra forhold ved situasjonen eller personen kommer ann på flere faktorer, f.eks status. Ole er en akademiker, mens Per er en god håndvenner. De er oppe på snekkeren på taket, og plutselig faller Ole ned. Per vil sannsynligvis attribvere til forhold ved personen (Ole): "Hvorfor kan han ikke holde seg til noe som han kan?". Mens Ole vil påstå noe ved situasjonen: "Taket var glatt."

Vi attribuerer ikke bare ut fra det andre gjør, vi attribuerer også våre egne handlinger. Da vil vi ofte skyldes på noe ved situasjonen. Ta for eksempel hvis en annen bil tar en forlig forbi. Da ville vi attribvert til personen (indre årsaker), og sagt: "idiotkjøring". Men hvis vi selv gjorde det samme ville vi attribvert til forhold ved situasjonen (ytre årsaker), og sagt: "men jeg skapte lenger kø, og derfor måtte jeg gjøre forbi, siden det er den andre bilen i rekken som lager kø."

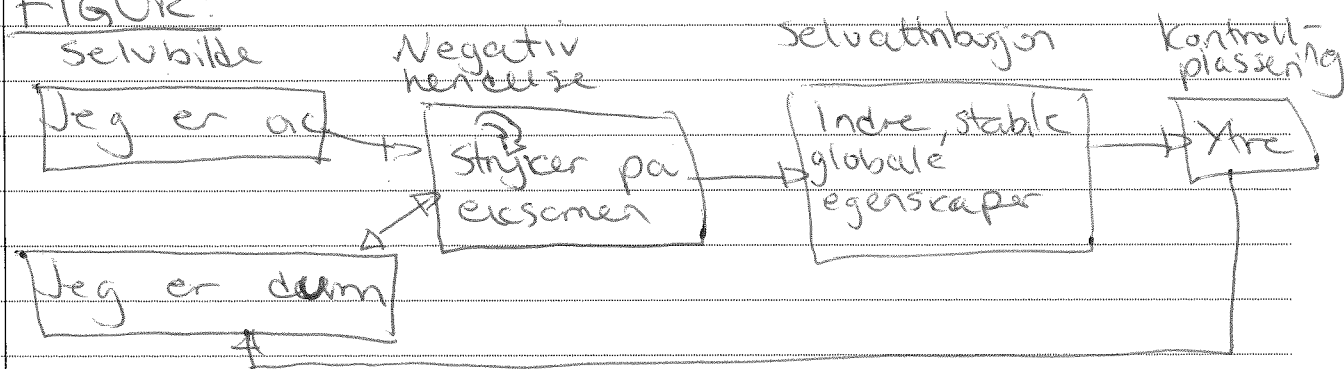
Hvorvidt vi attribuerer negative/positive forhold til oss selv kommer helt an på vårt selvbilde. Ta for eksempel hvis en person stryker på eksamen. Hvis personen hadde lest ville dette føre til at personen opplever at man ikke har kontroll.

Emnekode : PS-101
 Kandidatnr. : 8866
 Dato : 24/11-11
 Ark nr. : 18 av 28

Da attribvere til at man er bare dem.
 Derimot hvis personen ikke hadde lest
 ville personen tenkt slik at hvis jeg leser
 nok neste gang, klarer jeg det. Personen
 opplever å ha kontroll. Men hvis det
 da også går dårlig på eksamen kan
 det føre til lat hjelpeløshet, og at
 personen utvikler et enda negativt selvbilde.

FIGUR:

Det er forsket på at hvis en negativ hendelse skjer vil jenter ofte attribvere til seg selv, mens gutter vil attribvere til situasjonen. Men dette kan ikke sies med sikkerhet.

Hvorvidt vi attribverer til forhold ved person eller situasjon vil også komme an på nærhet. Hvis fers kjæresten din opplever noe negativt (stryker på eksamen), kan det hende man fortere attribverer til situasjon (oppgavene var så vanskelige) dersom den ga veide det kan hadde sagt til deg).

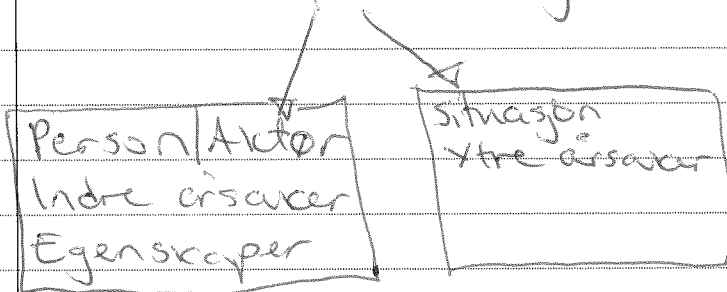

Stadier i attribusjonsprosessen:

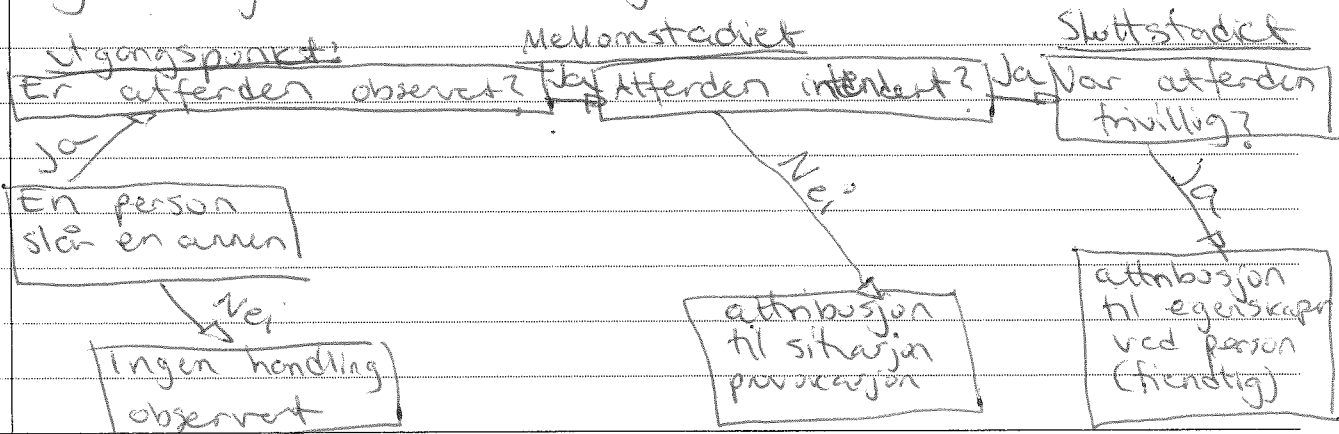
1. Observasjon. Først må vi observere en handling før vi kan uttale oss om årsaksforhold. Vi kan også få en representasjon altså at en person forteller noe den har sett. Her må vi være skeptiske, siden forklaringen vill ofte være forget av personen på ulike måter (Utgangspunkt)

2. Var atferden intendert? Hvis atferden ikke var intendert vil det ikke være vits å spekulere mer om årsaksforhold. (Mellomstadiet)

3. Årsaksforklaringer (Sluttstadiet)

Vi vil se om atferden skjer frivillig. Her har vi også som mål å klassifisere og kategorisere for å skape mer oversikt og mening. Her er en figur som viser dette:

En annen modell som prøver å forklare hvordan vi attribuerer er teorien om correspondent inferences. Her prøver man å finne ut om hvilke personlighetstrekk ~~egenskaper~~ (inferences), som passer til en bestemt atferd. (correspond to)

Jones og Davis hevder her at vi også har en slagside til å attribuerer til forhold til situasjonen, og derfor bruker vi noen tomørfinger regler:

1. Sosial ønskeværdighet - hvorvidt det personen gjorde var lavt med hensyn til sosial-ønskeværdighet. Altså at personen ikke fulgte kulturelle og normative regler

2. Valgfrihet - hadde personen flere valgalternativer? Hvis ja, øker sjansen for å attribuerer til forhold ved personen.

3. Om utfallet av handlingen var unikt? (non common) Altså at andre handlinger ikke før samme utfall.

Eks: en person gifter seg med en som er stem, og aggressiv, og nic. Da tolker vi det lettere som at personen er ute etter penger.

Figur:

Law mht sosial ønskeværdighet

Atferden er selvvalgt

Utfallet av handlingen er unikt

Correspondent inferences
 Trygg på å attribuerer til forhold ved personen (trace)

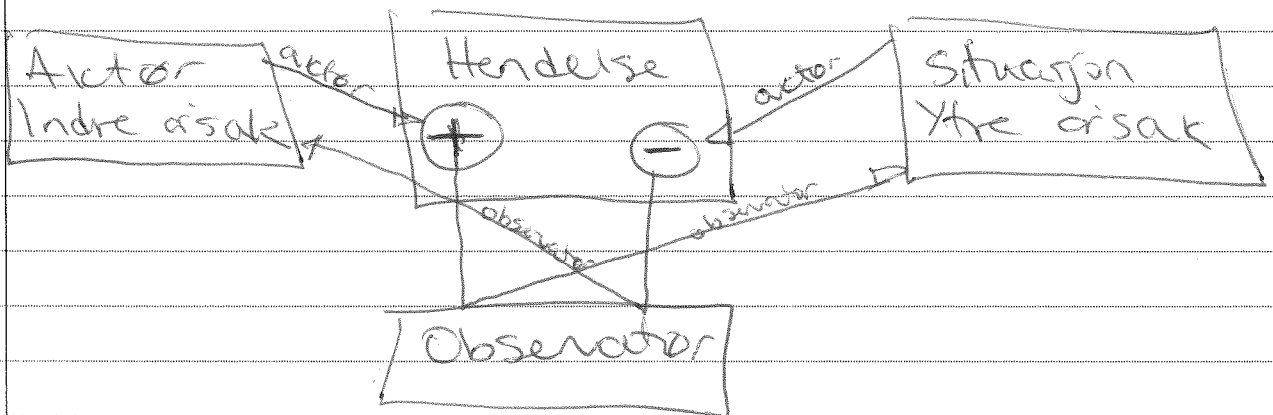

En annen modell er Kellys kovariansmodell. Han legger vekt på kovariansprinsipper: hvis noe skal forklares som årsak til atferd, må det være tilstede samtidig som atferden (og ikke være der når atferden ikke er der)

Feilkilder i attribusjon er den fundamentale attribusjonsfeil og aktor-observator effekten.

- Den fundamentale attribusjonsfeil $\rightarrow$ man tillegger automatisk årsaker til aktøren (personen), det skjer ofte fordi personen ofte er mer fremtredende i hendelsen en situasjon. Personen er perceptuelt dominerende.

Aktor-observator effekten: når vi selv handler skylder vi på situasjon (ytre årsaker), men hvis vi observerer noen andre legger vi årsaken på personen (indre årsaker)
Figur:

Oppgave 6

I denne oppgaven vil jeg gjøre rede for aggresjon ut fra ulike forklaringsmodeller. Jeg vil trekke frem aggresjon som instinkt (medfødt), frustrasjon-aggresjonshypotesen (lært) og sosial læringsteori (lært).

Aggresjon kan defineres som "å volde noen skade (fysisk eller psykisk) og ødelegge objekter

Altså:

- det innebærer en intensjon om å volde skade
- det er intensjonen som er det viktige, ikke utfallet
- ikke bare direkte, også verbale angrep.

Aggresjon har to ulike uttryksformer, nemlig instrumentell og fiendtlig (emosjonell).

Instrumentell kan forklares med at en person (fotballspiller) sparket den andre i foten slik at den står ut spilleren på det andre laget, slik at man har større sjanse til å vinne serien. Fiendtlig (emosjonell) kan forklares som at den ene spilleren sparket den andre i leggen som "takke for sist". Personen har altså ikke noe mål, mer enn her og nå situasjon. Denne er mer direkte.

Emnekode : PS-101
 Kandidatnr. : 8866
 Dato : 24/11-11
 Ark nr. : 23 av 28

Figur:	Fiendlig/emosjonell Direkte	Instrumentell Indirekte
Fysisisk	slag, spark	unnlate å hjelpe
Psykisk	hån, utsigelling	Baksnarica, hie i hjrt, rykkespredning

Det er også viktig å nevne at ikke all aggresjon er negativt. Det er for eksempel viktig å hisse seg opp før et tungt løft i idrett. Dette kan føre til at personen greier å løfte tyngre, da er det positiv aggresjon.

Aggresjon som instinkt

Konrad Lorenz er representant for denne teorien, og hevder at vi mennesker er født med et aggresjonsinstinkt. Det vil si visse fastlagte atferdsmønstre som utløses av visse miljøstimuli (FAM). Han var talsmann for spontanitushypotesen, og sa at oppdemmet energi en gang måtte komme til uttrykk. Det kan ~~utløses~~ ^{utløses} av et lignende stimulus, eller det kan komme ut uten at noe stimulus er til stede.

Freud sitt syn ligger tett opp til dette. Han hevdet at personligheten var består

Emnekode : PS-101
Kandidatnr. : 8866
Dato : 24/11-11
Ark nr. : 24 av 28

av dødsdriften og livsdriften som kjemper om plass i menneskets personlighet. Slike dødsdriften vil kunne vilke det uungværlig føre til individets selvutbrettelse. Dødsdriftens (aggressjon) rettes først og fremst innad, men kan få utslag utover, og oppfattes som direkte aggressjon. Men personen kan omringere den destruktive affekten slik at det kan (energien) kan komme til uttrykk gjennom sosialt akseptable aktiviteter. Det har i følge Freud skjedd en sublimering.

Kritikken er her rettet mot at det blir for enkelt å hevde at mennesker er like dyr i affekt. Vi må ta hensyn til dominanshierarkier blant dyrene. Noe annet vi må ta hensyn til er at vi har noen aggressjonshemmende faktorer som eks: Hvis Per blir kjefte på av jefen vil vi bli sinte, og få lyst til å kjefte tilbake. Men det unngår vi siden vi er redd for å miste jobben.

Frustrasjons - aggressjonshypotesen

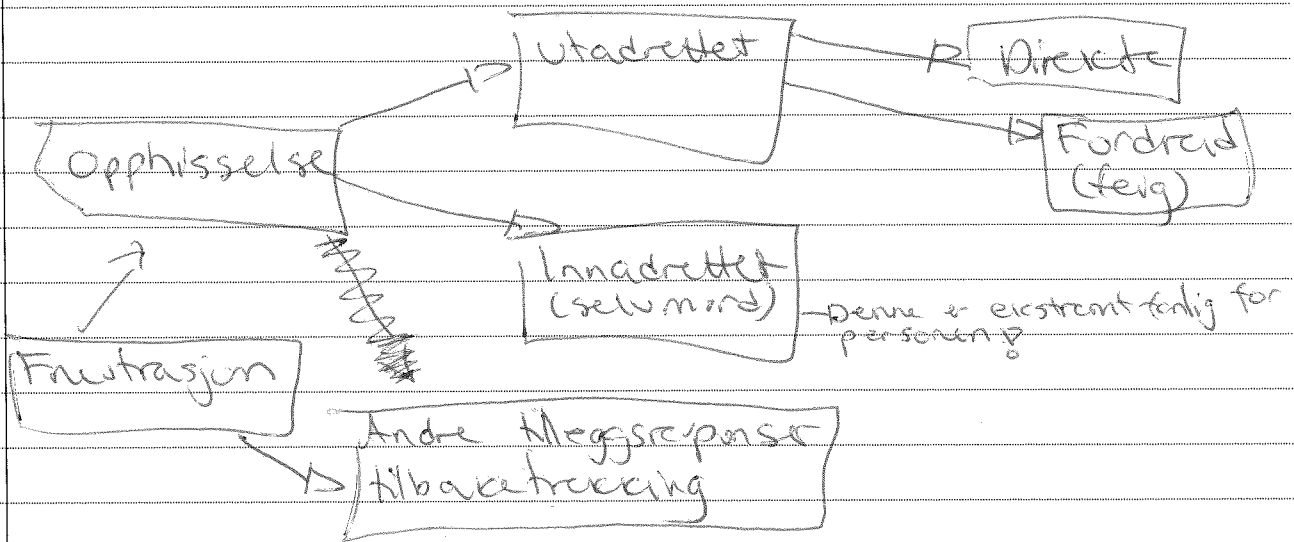
De amerikanske forskerne hevdet at all frustrasjon fører til aggressjon. Aggressjonens styrke kommer an på frustrasjonens størrelse, også at man kan omringere aggressjonen (energien) til å komme til uttrykk ved fers tilbake

trekking. ~~Kritiske~~ Kritikere har sagt at det blir feil å si at all frustrasjon alltid fører til aggresjon. Det kan også ha andre reaksjonsresponsen.

Modell (tilpasset Myers 2001)

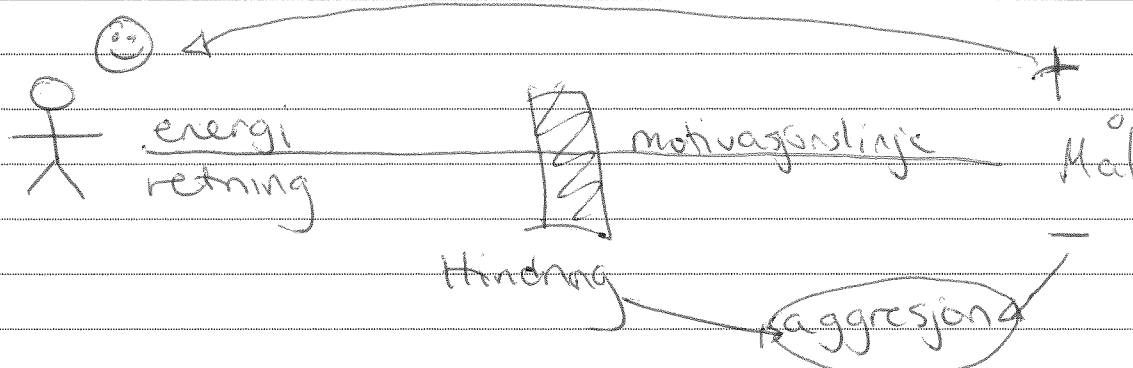
Vi ser her at aggresjonen kan komme ut direkte, og indirekte.

Denne hypotesen har mye likt med motivasjonsteori. Hvis vi har et behov som trenger tilfredsstillelse, går vi i en retning, hvis det da oppstår en hindring, blir vi frustrerte, og kan reagere på aggresjon. Vi må da finne en annen vei å gå for å komme til målet.

Figur på neste side

Emnekode : PS-101
 Kandidatnr. : 8866
 Dato : 24/11-11
 Ark nr. : 26 av 28

Sosial læringsteori

Denne teorien er Bandura sentral i. Han hevder også, som frustrasjonsaggrerjons hypotesen at aggresjon er lært. Når vi vokser opp har vi viktige imitasjonskilder som for eksempel foreldre (viktigst), men også TV og film. Hvorvidt aggresjon stammer fra at vi ser på TV er mye diskutert, men dette er et eksempel.

Aktivitetsoppfatning: Vi får ved å se vold på TV utløp for mer aggresjon. Det er at vi reagerer mer aggressivt ved å se på TV.

Katarsisoppfatning: Ved å se ^{vold} på TV får vi utløp for vår aggresjon der og da. Det er altså sunt å se på TV.

Nullhypotesen: Vold på TV har ingen innvirkning på oss.

Her ligger vel den første opp til "Common sense"

Emnekode : PS-101
Kandidatnr. : 8866
Dato : 24/11-11
Ark nr. : 27 av 28

For det første: ved å se vold på TV svækker det det vi tidligere har lært om aggresjonshemning, vi finner nye problemløsninger, vi føler lettere våre følelser som aggresjon og handler der etter. Vi blir desensitivert.

Bandura viste også til et eksperiment gjort med barn. Barn observerte voksne leke med en dukke, hvor de slo og sparket den, altså at de oppførte seg aggressivt. De barnene som så at den voksne ble straffet for sin oppførsel oppførte seg like like aggressivt. Heller ikke de som så at den voksne modellen oppførte seg aggressivt. De mest aggressive var de barnene som så at den voksne ble rost for sin oppførsel mot dukken. Dette bekrefter at aggresjon er lært, og at det er en observasjons læring. Altså at barnene ser hvilke reaksjoner den voksne fer, og tilpasser seg derefter. De imiterer de voksne modellene.

Bandura har fått kritikk for at dette eksperimentet ble utført i en unaturlig laboratoriesituasjon, og kunne derfor kanskje ikke være like effektivt på å forårsake aggresjon.

Emnekode : PS-101
Kandidatnr. : 8866
Dato : 24/11-11
Ark nr. : 28 av 28

Kritikere hevder også at (angående^{TV}), om å se vold på TV virkelig utløser aggresjon. Barnet kan f.eks. identifisere seg med offeret, og lære de aggressive mønstrene. Barnet kan også se hvilke normer og regler som gjelder, og tilpasse atferden deretter. Eller det kan hende at de personene som ser mest vold på TV er de som har størst tilbøyelighet til å reagere aggressivt.

Det er altså mange faktorer å ta hensyn til når det gjelder hva som kan forårsake aggresjon.

Andre årsaker som har vært hevdet å være årsaker til aggresjon er for eksempel temperatur, kjedsomhet, angstelse (foreldre som er redde for tenåringsdatteren når hun kommer sent hjem → kjetter på henne når hun kommer hjem) eller at aggresjon forer utløses på steder der mange er samlet.

Angående aggresjon som instinkt (høe som er medfødt), forskning på dyr viser at testosteron har sammenheng med aggresjon, for eksempel er menn mer aggressive enn kvinner. Men dette kan ikke bevises.